

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**TRACTATVS|| DE CON-||FESSIONIBVS MA=||LEFICORVM ET
SAGA-||RVM SECVNDÒ RECOGNI||tus, & auctior redditus.||
An, & quanta fides ijs adhibenda sit?||**

Binsfeld, Peter

Avgvstae Trevirorvm

VD16 B 5530

12. Præludium. Dæmones possunt assumere corpora, & in ipsis apparere hominibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41113

Quomodo in vno corpore humano tot corpora latere potuissent? His accedunt Symbolum Nycænum, quod DEVM creatorem visibiliū & inuisibiliū pronunciat: Conciliū Lateranense sub Innocentio tertio, cuius verba habentur in cap. Firmiter credimus, de summa Trinitate. Creator omnium visibiliū, & inuisibiliū: Spiritualiū & corporaliū: qui sua omnipotenti virtute simul ab initio temporis vtramq; de nihilo condidit creaturam, spiritualem & corporalem: angelicam videlicet & mundanam: ac deinde humanam, quasi communem ex spiritu & corpore constitutam Communis Doctorum sententia etiam consentit. D. Dionys. de diuin. nominib. cap. 4. Damasc. lib. 2. de fide, cap. 3. Grego. Nazianz. lib. 2. sue Theologię in fine. S. Chrysof. hom. 22. super Genes. S. Thom. 1. par. q. 50 art. 1. & 2. S. Bonauent. in 2. d. 8. q. 1. Gabriel. Scot. Richard. Dionys. Carthusian. & communis in 2. d. 8. Alexand. Halen. 2. p. q. 34. memb. 1. & hæc est communissima sententia, cui contradicere non caret meritate. Aristoteles etiam 6. metaphys. t. 2. & in lib. 2. de Anima, & in 12. metaphys. & alibi tradit, intelligentias re & ratione à materia esse separatas, & in hæc nulla apud Philosophos est controuersia.

12. Præludium. *Dæmones possunt assumere corpora, & in ipsis apparere hominibus.*

¶ 4

Hoc

*Dæmones as-
sumere cor-
pora & in ijs
apparere pos-
sunt.*

HOC docent Magister in 2. Sentent. d. 8. & ibidem S. Bonauent. S. Thomas, Scot. Ricard. Capreol. Durand. Gabriel, Dionys. Carthus. & reliqui omnes. Alexand. Alen. 3. par. q. 30. memb. 3. art. 1. & alibi. S. Thom. 1. part. q. 51. art. 2. & ibidem eius commentatores. S. Antonin. 2. part. tit. 4. cap. 7. & 2. nec est qui in hac re dubitauerit vsq; ad nostrum Censorem, qui simpliciter negauit tēpore Christi Dæmones corpora assumere, & ita hanc Theologorum veritatem reijciebat, & satis acerbis & duris verbis Scholasticorum doctrinam de assumptione corporum damnabat, nihil tamen omninò præter verba pro sua negativa sententiā adducebat. Prælium nunc probatur. In primis vt ex octauo patet. Naturalia māsērunt integra in Dæmonibus, sicut bonis Angelis. Sed boni possunt assumere corpora: ergo & mali, licet ad diuersos effectus. De bonis clarum est.

Gen. 18. Abrahæ apparuerunt tres viri, id est, angeli in conualle Mambre. Tob. 5. Tobias inuenit iuuenem splendidum cinctum, & ignorans quod angelus Dei esset, salutauit eum, & 9. cap. vocauit Tobias angelum, quem hominem existimabat. Genes. 19. Venerunt duo angeli Sodomam, quibus Lot dicebat: Domini, declinate in domū pueri vestri, & lauate pedes vestros, &c. Quod etiam Dæmones corpora assumant, constat Genes. 3. apparuit in forma serpentis, secundum Cyrillum lib. 3. aduersus Iulian. & Matth. 4. Christo corporaliter apparuit. 2. Cor. 11. Angelus Sathanae transfiguratur

gurat se in angelum lucis. Idem patet ex vitis sanctorum, vt Athanasius in vita S. anthonij ait. Nam & bestiarum & serpentum formas induentes, omnia, vbi vir sanctus agebat, protinus impleuere phantasia leonum, taurorum, luporum, aspidum, serpentum, scorpionum, nec non pardorum, atq; visorum, & hac singula secundum suam fredebant naturam. S. Martino apparebat in forma viri, purpura & diademate ornati, vt testatur Sulpitius in vita ipsius. S. Hilari in forma pueri, vt refert Hieronymus in vita eiusdem.

Magno Iacobo, visus est Dæmon in forma nudi Aethiopsis ignem ex oculis emittentis, vt auctor est Theodoretus in religiosa historia sanctorum Patrum, cap. 21. & ibidem ipsius viri Iacobi imaginem & formam induebat: vt vir Dei ibidem refert sequentibus verbis. Sed me rursus clanculum perpetua afficiebat molestia. Nam aquam, quæ mihi bis in hebdomada infernè afferebatur, ei qui afferebat, occurrens, & meam formam imitans accipiebat, & illum iubens recedere, fluentum effundebat. Idque cum non solum bis, sed etiam ter fecisset, me sitis perpessione validè oppugnauit. Cum ergò valdè angerer, rogavi eum, qui solebat ad me afferre, cur iam quindecim diebus ad me aquam non tulisset? Is dixit, se iam ter & quater attulisse & me accepisse. Et vbi, inquam ego, à te eam afferente accipi? Ille locum

cum

cum ostendit. Et si millies, inquam ego, me illuc accedentem videris, ne vas dederis, donec ad hunc locum veneris. Et paulo post ibidem eidem sancto apparuit in specie duarum mulierum de monte descendit. S. Benedicto in mulo medici obuiam factus est, cornu & tripedicam ferens. Quem cum sanctus pater requisisset, dicens: Quò vadis? Ille respondit: Ecce ad fratres vado, potionem eis dare. Itaq; perrexit venerabilis pater ad beati Ioannis oratorium ad orationem, qua completa, concitus redijt. Malignus verò spiritus vnum senioremonachum inuenit aquam haurientem: in quem statim ingressus est, eumq; in terram proiecit, & vehementissimè vexauit. Quem cum Benedictus ab oratione rediens tam crudeliter vexari conspiceret, ei solummodo alapam dedit, & malignum spiritum protinus excussit, ita vt ad eum redire vltius non auderet, vt testis est S. Gregor. lib. 2. Dialog. cap. 30. Dæmon S. Vincentio ordinis Predicatorum Valentia in specie senis venerabilis cum barba ad genua prolixa & nigerrima se repræsentabat, simulans se vnum esse ex veteribus Patribus Aegypti, & in alia nocte in figura vasti Aethiops, vt videre est in vita S. Vincentij lib. 1. cap. 8. & 9. apud Surium tom. 2. 5. April. S. V. Vilhelmo Duci ac Comiti Pictaorum, ac Eremitæ, cum is nocte multis Dæmonum diuersis vocibus

in vi.

In vigilijs & orationibus molestia afficeretur,
ex omnibus illis vnus cæteris clarior, & virtu-
terobustior apparuit in specie proprij geni-
toris, & ad eum cum vociferatione clamoris
dicere cœpit:

*Cerne senescentem fili VVilhelme parētem
Exi continuo patre rogante tuo.*

*Germine non humili genitus, me respice fili,
Nec mea despicias vota, precesq; pijs.*

*Exi VVilhelme: tu namq; resumere per me,
Terras & dotes, pradia, regna potes.*

*Iam sat seruisti, superest tibi gloria Christi:
Præmia non poteris perdere, saluus eris.*

*Iam patrem sequere, iam iamq; tui miserere
Ad tua regredere, viscera mota gere.*

*Engeneris soboles nostri stat, turbaq; fratris
Cum quibus in theatro ludere sepe soles:*

*Fratres cum cuneis notorum respice tristes:
Exi, ne distes, associandus eis.*

Illis iungeris pompa, solioq; fruere:

Cinget te generis turba, beatus eris.

Armigerorum turba decorum glorificabit.

Seruorumq; chorum copia larga dabit.

Cernēdum mæstum te spectat turba nepotū,

His saltem præsta, quæsumus, antidotum.

Fili mi quid habes animi leuitate cadendo?

Magnanimi non est, perimi se velle latendo.

Quæ

*Quærerere vilia, spernere gaudia, tene remor-
dent?* (dent.

*Ecce placentia sunt tibi tristia, prospera sor-
Ferrū, cauma, famē, frigus fers atq; ligamē,
Nec florens at as te mouet, aut pietas.
Postpositis igitur furijs, mihi sanus obedi:
Ne tardes ergo, concitus ipse redi.*

Miles CHRISTI protectus fortitudine
DEI verba deceptorum paruipendebat, ac ni-
hil ad hæc penitus respondit.

Hæc ex vita huius sancti, cap. 19. apud
Surium tomo 1. ex Theobaldo Episcopo.
S. Tryphon Dæmonem, qui filiam Gordia-
ni Augusti inuaserat, expulit, & Gordiano,
alijsq; præsentibus videndum ad ipsius Gor-
diani petitionem exhibet: Tibi dico, ait S.
Tryphon, in nomine IESU CHRISTI, ap-
pare eis, qui adsunt, & eis ostende tuam
turpitudinem & imbecillitatem. Simulat-
que hoc dixisset, ecce tanquam canis aspectu
deformis, niger colore, oculos habent tan-
quam ignem emittentes, & caput humi defi-
xum, coram omnibus apparuit. Sic Simeon
Metaphrastes in vita S. Tryphonis martyr
apud Surium tomo primo de probatis San-
ctorum historijs. 1. Februarij. Pluribus hu-
iusmodi exemplis abundant Ecclesiasticæ
historiæ, & acta Sanctorum Patrum. Cen-
for

for noster cum videret huiusmodi apparitiones & visiones sibi obstare, incidit in Scyllam, cupiens vitare Charybdim, aliumque errorem longè intolerabiliorem scripto etiam inseruit, nempe Dæmones in natura sua sine assumptione corporis posse videri ab homine in hoc statu. Qui error tam nostræ fidei, quàm rectæ rationi repugnat: Notum est enim omnibus Symbolum Nycenum: Credo in vnum DEVM, Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium & invisibilium: & aliud in capit. Firmiter. de summa Trinitate & fide Cathol. Creator omnium visibilium & invisibilium: spiritualium & corporalium. Præterea potentia nostra videndi cum sit affixa organo corporeo, non potest ferri nisi in corpus: Vnde spiritus non cadit sub visum: Quare apparitiones spirituum in corporibus assumptis fiunt ad hoc, vt spiritualis creatura homini possit communicare in conuersatione prout diuinæ placuerit dispensationi. Hinc sanctitati S. Tryphonis tributum fuit, quod ad eius imperium dæmon in corpore se videndum aliorum obtutibus exhibuerit, vt supra insinuatum. Præudio nostro fortissimè obstare videtur vna auctoritas Epiphaniij contra hæresin 26. pag. 4. ante finem, dum ait: Quomodo potest Dæmon, qui spiritus est

immuis-

immundus & incorporeus, corpora assumere? Respondetur, prout notissimum est ibi ex antecedentibus & consequentibus, Epiphanius loqui de modo assumptionis corporum per operationem corporalem, eamq; vitalem, qualis est conceptio animalis per susceptionem corporalis seminis. Confutat enim in illo loco fabulam hæreticorum Gnosticorum, qui dicebant vnam ex dæmonibus genuisse liberos ex Helia. Et ita statim post relata verba, in hunc modum Epiphanius subiungit. Si verò etiam à corporibus assumit ac concipit, non amplius est spiritus, sed corpus. Quum autem corpus est, quomodo est inuisibile & spiritus & multa est stoliditatis ipsorum absurditas, &c.

Et si angeli boni humanam, eamq; virilem induant speciem, quando hominibus apparent: tamen maligni spiritus varias pro negotiorum, quæ in hominum perniciem moluntur, varietate formas assument: Nunc virilem nunc muliebrem, nunc quadrupedum, nunc reptilium: vt exemplis iam positis satis clarum est. Id tamen obseruatum à quibusdam, quod non appareat Dæmones vnquam effigiem ouium induisse, cum Christo domino placuerit se pastorem, & familiam suam oues nominare. Sic in Euangelio oues statuit à dextris, hædos autem à sinistris. Oues enim sunt animalia fructifera, mansucta, humilima & patientia

tientissima, quæ proprietates conueniunt o-
uibus CHRISTI. E contra verò Dæmon ple-
runq; apparet in forma hirci, vt relatione præ-
sertim eorum, qui maleficam sectam sequun-
tur, cognoscimus. Hircus enim est animal
mento & cornibus terribile, truculentum ca-
pite, & suo tempore satis fœtidum, quibus
proprietas mores Dæmonum, & malefi-
corum designantur. Hanc similitudinem o-
uium & dissimilitudinem hædorum latius o-
stendit Dominicus Sotus in 4. Sentent. d. 47.
q. 2. art. 5. Sed nec in specie columbæ legitur
malus spiritus apparuisse, quod diuinæ pro-
uidentia congruit: cum in tali forma spiritus
sanctus apparuerit. Columba enim est auis
munda, candida & pulchra, quare in tali for-
ma Spiritus sancti operationes designantur.
Malus autem spiritus cum sit deformis & fe-
rox, nigra delectatur forma. Sic S. Machar. in
specie nigri Mauri, alteri in corui, alij in nigri
canis figura obuiam factus est: multis sagis in
specie nigri hirci apparet, præsertim quando
defert eas ad congregationem. Tradunt quo-
que Doctores, quod Dæmones nonnunquam
se repræsentent in corporibus mortuorum,
sed nõ bonorum, in quibus spiritus sanctus si-
bi præparauit habitaculum. Quoniam DEVS,
in cuius manibus corpora Sanctorum sunt, id
Dæmonibus non permittit. Dubium hîc esse
potest, vtrum Angelus Sathanæ, transfigurans
F se in

se in speciem siue formam Christi, absq; peccato possit adorari? *Tractant Alexand. Halen. 3. par. q. 30. memb. 3. art. 1. S. Bonaventura in 3. sent. d. 9. q. 6. Gabriel super canonem missæ, Lect. 50. in ltera R. Bartholomæus à Medina in 3. par. S. Thom. q. 25. art. 3. Iosephus Angles in Florib. Theologicarum quæstion. in 2. sent. par. 1. dist. 8. difficul. 14.* Dicendum: Qui existimat vel aduertit esse Dæmonem sub forma Christi, & adorat, committit crimen idololatriæ, quia sciens & prudens adorat Dæmonem, & ipsi tribuit cultum diuinum, quod est pessimum scelus idololatriæ. Si autem quis sit dubius, sitne verus Christus, vel Dæmon qui apparet, & adorat, mortaliter peccat, quia exponit se probabili peccandi periculo: quod qui amat, peribit, in illo, suspendendus ergo in tali casu actus, vel adoratio facienda sub conditione. Si tu es Dæmon, non te adoro: & à Deo cognitio precibus petenda, pro veritate. Sic S. Petrus cum videret Christum, ignorans eum esse, dicebat: *Matth. 14. Si tu es Christus, iube me ad te venire super aquas.* Si quis verò ita esset ignorans & simplex, vt inuincibiliter ignoraret esse Dæmonem, talem excusari adorando, iudicat Medina, & tantum materialiter committere idololatriam. Alij verò sentiunt ignorantiam non excusare, quia vt hoc peccatum caueremus, præmonuit ipse Christus *Matth. 24. Multi venient in nomine meo dicentes, quia ego sum, & seducunt multos.* & Paulus: *ipse Sath-*

Sathanas transfiguratur se in Angelum lucis. Deinde talis habet orationis remedium, & si petat à DEO, non deseretur, quia promisit, dicens: *Quicquid petieritis patrem in nomine meo, dabit vobis.* Quare in tali casu, qui adorat, & prius non orat, non adhibet debitam diligentiam ad evitandum ignorantiam requisitam. Deinde cum huiusmodi apparitiones sint multum periculosa, non facile sunt admittendæ, sed probandi spiritus, an ex Deo sint. Exempla ad confirmationem huius rei non desunt: In primis Beatissima Virgo cum ab angelo salutaretur turbata in sermone, priusquam consensum præberet, cogitabat qualis esset ista saluatio. & 1. Reg. 3. Samuel, secundò, tertio & quarto vocem Domini vocantis audiuit, tunc tandem respondit: *Loquere Domine, quia audit seruus tuus.* Sic & S. Lucianus presbyter reuelationem sibi factam per Gamalielem Pauli discipulum, non statim acceptauit nec credidit, sed dubius perstitit, donec præmissa oratione visio tertio sibi manifestaretur. Non ergò in his facile credendum: nam locum habet illud: *Qui facile credit, facile decipitur, & leuis est corde.* Habuerunt ergò sancti Patres semper suspectas huiusmodi visiones. S. Martinus, cum diabolus sub forma Christi ornamenti aureis præfulgidi appareret, respondit: Christum nunquam vsum aureis ornamentis, & se nolle eum adorare. Alius quidam Pater, cum se Dæmon

in forma Christi offerret, clausis oculis dixit: se nolle Christum videre in hac vita, sed in coelis. Alius sub simili specie apparenti, obiecit: *Vide ad quem mittaris: neq; enim u sum, qui Christum videre merear.* Gerson in tractatu de spiritibus discernendis admonet cum Petro dicendum: *Exi à me Domine, quia homo peccator sum.* Quando autem Deus per visiones vult aliquid reuelare, talia dat signa & documeta, quibus cognosci potest veram esse reuelationem: vt patet de reuelatione facta Beatissime Virgini, & visione Pastoribus in natiuitate Saluatoris, & alia, Mariæ Magdalene apud monumentum manifestata, &c. Itē in exemplo de Samuele allato, Cū autem in huiusmodi visionibus & apparitionibus multi sæpè decipiuntur, probandæ sunt secundum sacras literas, doctrinam sanctorum, & experientiam hominū discretorum. Quare ex hac parte sæpissimè fœminæ decipiuntur à diabolo: cū enim sint curiosæ & mollis complexionis, facilè recipiunt impressiones à spiritibus, & multum eis delectantur, suam sanctitatem hinc metientes, & sic turpiter sæpè in laqueos persecutoris incidunt. Statim vt insolita & ignota visio apparet, muniendum est cor signo sanctissimæ crucis, & mens erigenda in Deum, cum inuocatione salutaris nominis IESV, quod Dæmonibus terribile, fidelibus autem fortissimum scutum est contra æreas potestates. *Regulas discernendi huiusmodi visio-*

*Visiones pe-
riculose: ideo
que proban-
dæ, & quid
ijs occurren-
tibus facien-
dum.*

visiones, & spiritus qui legere voluerit, videat Gersonem
in d. tractatu, & Bartholomeum Medinam loco citat.
& eundem in l. 2. s. Thom. q. 22. artic. vlt. prope finem.

Quæret hîc quispiam, ex qua materia tam bre-
ui tempore corpora assumunt, & quomodo
ad nutum euanescent? Communis opinio
Doctorum docet, quod corpora assumant aë-
rea. s. Thom. 1. par. q. 51. art. 2. ad 3. s. Bonauen. in 2. d.
8. artic. 2. q. 2. Nam licet aër in sua raritate ma-
nens, nec coloré nec figuram habeat, conden-
satus tamen & figurari & colorari potest, vt pa-
tet in nubibus, & aliquando etiam figuræ & vi-
siones pugnantium in aëre conspiciuntur.
Aërea etiam corpora citò disparent, propter
raritatem, maximè si virtus agentis & disper-
gentis fortis sit, vt in Demonibus. Huiusmodi
tamen corpora à Demonibus assumpta, nec
habent veram formam, aut organizationem,
vt physici loquuntur, completam, sed solùm
effigiem, quæ potius artificialis, quàm natura-
lis est. Ex hoc fundamento verum apparet,
quod malefici alijq; fatentur, esse facile cog-
noscere Diabolum è manibus vel pedibus.
Item non esse difficile, discernere ex mem-
bris & corporis constitutione, quando con-
fortes criminis sint in persona, vel representa-
tione, in cursu & tractatibus.

Atq; vt id quod certissimum est, latius de-
clarem, sicut iuxta prouerbum, leonem ex
vnguiculis iudicamus: ita Demonem quando

F 3 in hu-

Materia cor-
porum à De-
monibus as-
sumpta sunt.

Vnde Diabo-
lus in assum-
pto corpore
cognoscatur.

in humana specie apparet, ex pedibus & inferiori parte discernere licet à vero homine. Alexander ab Alexand. libr. 4. genialium dierum, capit. 19. pulchram refert historiam ad hoc propositum. Sed ne cui, inquit, hæc vana, vel ficta sermonibus videantur, auctor est Thomas monachus, homo minime malus, cuius ego fidem probitatemque pluribus in rebus expertus didici, qui sermo mihi retulit, quod cum in monasterio & sacris ædibus, quæ in lucanis montibus sunt, cum pluribus iurgatus foret, & post immodica conuicia & rixas, animo perturbato inde se proriperet, cum per nemora iter solus intenderet: speciem hominis, vultu tetro, nigra barba, promissis tunicis, vultu aspectuque deformi & sæuo obuiam habuisse: quem cum appelleret, quid ille solus per devia errabundus incederet, dixit equum, quo vectabatur, amisisse, atque in proximos campos illum euasisse credere: Cumque per sinus inuios equum vnà questum pergerent, ad perfluentem, in cuius aluogurgites magni & formidabiles redundabát, deuenisse. Et cum monachus, ut aquam traiceret, calceos sibi eximere appararet, illum magnoperè coëgisse, & tandem peruicisse, ut super spatulas suas ascenderet, potiusque à se, qui corpore maior erat, vectaretur. Qui acquiescens, cum super illius spatulas, ut succollaretur monachus, ascenderet, illeque iam aquam
ingre-

ingredi appareret, dum vada exquirat, illius pedes non humana, sed tetra & deformi specie conspexit. Quo animaduerso, horribili terrore percitus, Deum vt sibi præstò adesset, acclamauit. Mox Dæmonem & diram illam speciem, diuino audito verbo, stridore querulo, & vi maxima, quanta dici potest, ita è conspectu abiisse dicit, vt imminentem quercum ingenti impetu colliserit, ac perfractis ramis funditus euerterit. Hæc ex Alexandro. *Weisenbeins Anna* dixit suum Amasum, qui se *Fedderhans* nominabat, asininos pedes habuisse. Pari modo quædam N. detenta in custodia Monasterij S. Matthiæ, ex pago eidem proximo confessa est, quod non semper in propria persona vadant ad congregationem, sed si venire non possint, dent consensum, & tunc Amasius eas repræsentet. Ex hac autem differentia hoc cognoscendum. Cùm alium vel aliam repræsentat, in superiori parte similis est homini, quem ex consensu eiusdem repræsentat, in inferiori autem parte pedes habet bouinos, equinos, aut alterius bestię. Hæc malefica Anno Domini 1589. 14. Iulij incinerata est. Atque vt nemo putet hæc esse à veritate aliena, quæ pluribus confessionibus confirmantur, consideret Dæmonem non sine caussa nominari à Propheta Esai. 34. cap. Onocentaurum, lamiam, & simili modo. Vbi Glossa, Beda, Dionys. Carthus

thus. & alij ad propositum exponunt. Quod Onocentaurus sit animal monstruosum, superius habens effigiem hominis, inferius autem similitudinem asini. Et similiter lamia animal monstruosum, habens in parte superiori speciem mulieris, in parte autem inferiori pedes equinos. Atq; etiam ita callidus mille artifex est, quod formam inferiorem cautiùs abscondat, nisi quis bene aduertat, aut eiusdem artis sit peritus. Aliquando satis longo tempore potest conuersari, ita quod verus homo putetur. Lepidam ad hoc propositum historiam refert Ludouicus Cælius Rhodiginus lectionum antiquarum lib. 16. cap. 5. ratione illius Adagij. Serpentem foues, & te serpens. Quod Prouerbiù etiam nostris maleficis & sagis accommodari posset. Fuit, inquit, Menippus Lycius, annos natus quinq; & viginti, ingenio haud inscito, corpore item multa exercitatione valido, ita vt formosi athletæ, liberalisq; speciem præ se ferret. Hunc peregrinæ mulierculæ pleriq; amoribus irretitum putabant. Ea verò, vt tum videbatur, speciosa quidem erat, & permollicula, nec nõ diuitijs vbertim fulta. Cæterùm ea omnia ostentationem modò exhibebant, veri suberat nihil. In eius verò familiaritatem ad hunc modum insinuasse ferebatur. Pergebat quandoque Menippus Corintho Cenchreas solus. Ecce phantasma quoddam illi occurrit, quod
scia

se in mulieris speciem conformauerat. Atq; ex manu apprehendens Menippum, iam pridem inquit, se illius amore teneri implicitam. Esse verò se genere Phœnissam, & in suburbano iuxta Corinthum habitare, idq; etiam digito monstrans, vt illuc veniret, hortari cœpit. Quod si, inquit, feceris, intentam muscis inuenies me, & vinum bibes, quale non sæpè alias, nec te riualis vlla vellicabit suspicio: Pulchra siquidem pulchro contenta viuam, & moriar. His blanditijs adolescens delinitus, etiam si Philosophiæ haud expers, amoribus tamen obniti, obluçtariq; non valens, vesperi ad mulierem pergit, ac frequenter deinceps, perinde ac ad suas delicias: nec dum enim, cuiusmodi phantasma esset, callebat. Id cum esset intuitus vir quidam, vt ipse interpretor, Magus, aut Philosophus, vt tum creditum est, & summe grauitatis ac prudentiæ, primò statuarij instar Menippum inspectans, hominem expendebat, contemplabaturq;. Vbi verò rimatus abundè est visus: O formose, inquit, & à formosis expetite mulieribus. *Ὅφιν δάλαρας, καὶ σὲ ὄφεις.* Serpentem confoues, & iste. Cùm in eis mirabundum animaduerneret Menippum: hoc proinde inquit, dixi, quoniã mulier est tibi, quæ vxor non est. Sed rogo te, ecquid te ab illa amari putas? Per Iouem, inquit Menippus, & quidem eximie. An igitur, inquit is, eam in matrimonium ascisces? Equidem, re-

spondit. Quid enim iucundius, quàm amantem ducere? Quãdo inquit ille, futuras opinaris nuptias? Citò, ait, vel fortasse cras. Id cùm vir ille inaudisset, obseruans conuiuij tempus cùm iam vocati præstò forent, vbi illuc & ipse perrexit. Vbi nam, inquit, mulier est, cuius caussa conuiuium celebraturi conuenistis? Tunc Menippus, propè adest, inquit. Tunc is, argentum hoc & aurum, cæteraq; domus huius ornamenta, tuãne an mulieris sunt? Mulieris, inquit, ac semilaceram & pilarem omninò vestem ostendens. Tales mei, inquit, cultus sunt. At ille ad eos, qui aderant, conuersus Tantalum, inquit, hortos videtis, qui, sicuti apud Homero proditum est, speciem quidem præferunt aliquam, cùm tamè nihil sint. Eiusmodi verò ornatum hūc omnem conspiciatis licet. Neque enim materia, quæ videtis, vlla est, sed simulachrum modò est, ac imago. Quod vt verum sciatis, Bella hæc sponsa vna est ex Empusis, quas lamias & Mormalycias pleriq; existimant. Hæc dictus auctor. Fuit enim bella sponsa Dæmon sub forma humana, quod magus alijs oculatior prospexit, & sic benè lamia appellata, iuxta Esai. cap. 34. citatum.

*De locutione
Dæmonum
cum homini-
bus maleficis*

Dicet iterum aliquis: Quomodo ergo Dæmones loquuntur & conuersantur cum hominibus, si non sunt vera corpora? Respondetur, si propriè loquamur, non loquuntur, quia vera locutio est operatio corporis actu vitam habentem

habentis, & animati anima rationali. Tale autem corpus non est, quod à spiritibus assumitur. Formant autem improprie locutionem, quatenus producunt sonum in aere humanis vocibus similem, non secus atq; si quis summo artificio in tuba sonum instar vocis humanæ redderet.

Et in hoc sensu sæpè Dæmones loquuntur etiam in rebus sensu & voce carètib; ut exemplis etiam ex Ethnicorum scriptis deductis S. Cyrillus li. 3. contra Iulian. ostendit: Porphyrius vitam describens Pythagoræ, narrat, cum Pythagoras multis comitatus flumè Causum transiret, audientibus cunctis, flumen ei locutum esse, & salutantium more dixisse: Salve Pythagora. Philostratus qui Apollonij nomen, latè scripta eius vita & factis illustrare voluit, lib. 6. cap. 5. narrat, quod cum Apollonius venisset ad Gymnosophistas, principis eorum Thespesionis iussu, arborem vlmum, propè quam confederant, humana voce salutasse Apollonium: & hanc quidem vocem articulatam, tenuem tamè ac muliebri similem. Traditum præterea est, Dodonæam quercum, per quam olim reddebantur oracula, humanas voces edere solitam. Quin etiam Ifigonus Cithiensis in Rhodo insula dicit, Iouis taurum humani sermonis expertem non fuisse. Dæmonò igitur per equum (intelligit enim equum, ut ex præcedentibus satis constat, quem Homerus

merus

merus prodit indita sibi loquendi facultate, Achilli prædixisse mortem) taurum, flumen, & arbores, humanas voces fingere potuit, cur incredibile Iuliano visum est, potuisse eum per serpentem cum Eua loqui? Sic Cyrill.

Quando in antecedentibus dicitur, non esse vera corpora, in quibus spiritus apparent, id sano modo intelligendum est, ne in errorum incidamus, qui dixerunt, angelos nunquam assumere corpora, ut refert S. Thomas in 1. par. q. 51. art. 2. sed omnia quæ in scripturis diuinis leguntur de apparitionibus, in visione imaginaria contigisse, vel in prestigijs. Sed hoc repugnat intentioni Scripturæ. Illud enim quod imaginaria visione videtur, est in sola imaginatione videntis. Vnde non videtur indifferenter ab omnibus, sicut Angeli apparentes Abrahamæ, visi sunt ab eo, & tota familia, & à Loth, & ciuibus Sodomorum. Similiter Angelus, qui apparuit Tobia, ab omnibus videbatur. Et malus spiritus primis parentibus apparuit in vera forma serpentis, & non in imaginatione, aut prestigijs, ut Doctores attestantur. Et CHRISTO Domino in Euangelio in forma humana reali, ut euidenter colligitur ex textu & Doctoribus ibidem. Quando ergo dubium incidit, an sint vera corpora quæ à spiritibus assumuntur, ut in eis appareant, id sub distinctione intelligendum est. Non sunt vera corpora quæ ad veritatem corporis, quod

Matth. 4.

quod denotatur, vt humani, vel animalis: sed sunt vera & realia quantum ad materiam, ex qua formantur, veram enim & solidam habent corporeitatem. Et licet non sint talia corpora in prædicamento substantiæ, quatenus sic efformata, & quasi artificialia, sunt tamen verè aërea. Si autè vera essent corpora humana, aut bestialia: vera esset caro, vera ossa membris & neruis distincta & coniuncta, quæ nec ita statim fierent, nec subito euanescerent, quemadmodum nostra corpora post mortem permanent. Corpora autem spirituum ad eorum voluntatem in præiacentem, vt DD. loquuntur, resoluuntur materiam. Si quis autem obijciat quod legatur in narrationibus patrū, Dæmonem discessisse relicto intolerabili fœtore: id quod etiam refertur nonnunquam factum, quando exorcizando eijcitur ab homine obsesso: fœtoris autè emissio verum corpus significare videtur. Respondetur ad hoc, Dæmonem huiusmodi fœtorem in suo discessu producere in aere rebus oportunis, & tali effectui necessarijs. Quod si quis iterum obijciat: si verum est corpus à Dæmone assumptum, quomodo non semper ab omnibus videtur? Aliquando in loco torture Dæmō videtur à malefico, aut saga, ita vt ei signum det, ne confiteatur: Aut etiam in itinere concomitatur, & alij assistentes non vident. Respondetur, huiusmodi apparitiones dupliciter fieri possunt: aut

aut

aut solum in imaginatione & visione, vt in Prophetis constat, quibus solis visio fiebat. Daniel. 10. Vidi aut ego solus visione, aut in corpore assumpto. Quod si spiritus in corpore assumpto appareat, est in eius potestate, vt ab vno, vel pluribus longè vel propè videatur. Quia eadem potestatem, quam animæ beatorum super corpora propria glorificata habebunt, habet & angeli mali in corpora ab eis assumpta. Anima autem beata talem potestatem habet in corpus suum, vt appareat vni vel pluribus, & non ab alijs videatur, vt patet exëplo Christi, Acto. 9. quãdo Saulo apparebat in via, quem Saulus videbat. Viri autem, qui comitabantur, stabant stupefacti, audientes quidem vocem, neminem autem videntes. Sic respondet Ioseph. Angles in florib. Theolog. qq. in 2. sent. part. 1. q. vnica de Dæmonib. Quomodo angelus vni appareat & non alteri: audiatur ab vno, non ab alio licet astante. Respondet Albert. in lib. de quatuor coæuis, & super sententiarũ lib. Quod vnus percipit voces angeli apparentis, non alius, ideo est, quia locutio illa extat mirabilis. Qemadmodum enim nõ profertur per materialia organa secundum naturam: ita nec circulariter immutat medium, sicut vox naturalis. Huius etiam causa est, quia locutio angeli fit conuersione & ordine ad eũ, cui loquitur, idcirco non sonat, nisi apud illũ. Idem de apparitionibus est dicendũ. Richard.

in 2.

in 2. d. 8. magis Philosophicam reddit rationē.
 Diabolus potest facere, vt res quæ præsens est,
 lateat visum, operādo extra corpus nostrum.
 Quia vt asserit Damascen. lib. 2. visus videt se-
 cundum lineas rectas, quæ à visibili proce-
 dentes, tendunt in conum, atque constituunt
 angulum in loco iudicij virtutis visuæ. Pro-
 pter quod idem visibile non videtur per eas-
 dem lineas à duobus hominibus iuxta se posi-
 tis, nec à duobus oculis eiusdē hominis. Dia-
 bolus autem potest aliquam in medio facere
 dispositionem, quæ lateat visum, impediē-
 temq; transitum linearum à visibilibus diffu-
 sarum. Cumq; talem facit dispositionem op-
 positam lineis venientibus ad oculum alium,
 videbit idem homo oculo vno, quod videre
 non poterit oculo alio. Simili modo poterit
 facere, quod id, quod videtur ab homine vno
 non videatur ab alio homine astante, & item
 quod duorum visibilium iuxta se positorum
 homo videat vnum, nō aliud. Si quis obijciat,
 quod secū dum Philosophum, sensus proprio-
 rum semper est, & quod potentia circa pro-
 prium obiectum non erret, & quod sensibile
 proprium est per se notum, ergo visus non de-
 cipitur circa suum obiectum. Respondetur:
 hoc verum est per se, nisi fiat aliqua corruptio
 circa organum: aut ponatur impedimentū in
 medio, aut ex parte obiecti, vt cōtingit in præ-
 stigijs, Dæmonum illusionibus & apparitio-
 nibus.

NUNC